

CAUSES DE L'EROSIÓ ACTUAL DELS DRETS HUMANS

LEONARDO BOFF, Petrópolis, RJ, Brasil

Vivim en un món en el qual els Drets Humans són violats pràcticament en tots els àmbits: familiar, local, nacional i planetari. L'Informe Anual d'Amnistia Internacional del 2013, que cobreix 159 països, fa aquesta dolorosa constatació. En comptes d'avançar en el respecte a la dignitat humana i als drets de les persones, dels pobles i dels ecosistemes, estem retrocedint a nivells de barbàrie. Les violacions no coneixen fronteres i les formes d'aquesta agressió se sofisticuen cada vegada més.

La forma més covarda és l'acció dels "drones", avions no pilotats que des d'una base de Texas, dirigits per un jove militar davant d'una pantalla de televisió, com si estigués jugant, aconseguixen identificar un grup d'afganesos que estan celebrant un matrimoni, en el qual presumiblement hi ha d'haver algun guerriller d'Al Qaeda. N'hi ha prou amb aquesta suposició per, amb un petit clic, llençar una bomba que aniquila tot el grup, amb moltes mares i nens innocents.

És la forma perversa de la guerra preventiva, inaugurada per Bush i duta endavant criminalment pel president Obama, que no ha complert les promeses de la seva campanya en allò que fa referència als Drets Humans, ja sigui el tancament de Guantánamo o la supressió de l'"Acte Patriòtic" (antipatriòtic) segons el qual qualsevol persona pot ser detinguda als Estats Units per terrorisme, sense necessitat d'avisar la seva família. Això significa segrest il·legal que nosaltres a Amèrica Llatina coneixem de sobres. En termes econòmics i també de Drets Humans s'està produint una veritable llatinoamericanització dels Estats Units a l'estil dels nostres pitjors moments de l'època de les dictadures militars. Avui, segons aquest Informe d'Amnistia Internacional, els Estats Units és el país que més viola els drets de les persones i dels pobles.

Amb la més gran indiferència, com un emperador romà absolut, Obama es nega a donar cap justificació sobre l'espionatge mundial que du a terme el seu govern amb el pretext de la seguretat nacional, cobrint àrees que van des de l'intercanvi de correus amorosos entre dos enamorats fins als negocis sigil·losos i multimilionaris de Petrobrás, violant el dret a la privacitat de les persones i la sobirania de tot un país. La seguretat anul·la la validesa dels drets irrenunciabls.

El continent que més violacions pateix és Àfrica. És el continent oblidat i vandalitzat. Les grans corporacions i la Xina compren terres (*land grabbing*) per produir-hi aliments per a les seves poblacions. És una neocolonització, més perversa que l'anterior.

Els milers i milers de refugiats i immigrants per causa de la fam i de l'erosió de les seves terres són els més vulnerables. Conformen una subclasse de persones, rebutjades per gairebé tots els països, en una "globalització de la insensibilitat", com la va anomenar el Papa Francesc. La situació de moltes dones, diu l'Informe d'Amnistia Internacional, és dramàtica. Són més de la meitat de la humanitat, moltes d'elles pateixen violències de tota mena i a diverses parts d'Àfrica i d'Àsia encara estan sotmeses a la mutilació genital.

El fonament darrer del conreu dels Drets Humans resideix en la dignitat de cada persona humana i en el respecte que li és degut. Dignitat significa que ella és portadora d'esperit i de llibertat que li permeten modelar la seva pròpia vida. El respecte és el reconeixement que cada ésser humà posseeix un valor intrínsec, és un fi en si mateix i mai un mitjà per cap altra cosa. Davant de cada ésser humà, per anònim que sigui, qualsevol poder troba el seu límit, també l'Estat.

El fet és que vivim en una mena de societat mundial que ha posat l'economia com el seu eix estructurador. La raó és només utilitarista, i tot, fins la persona humana, com denuncia el Papa Francesc, és convertit en "un bé de consum que un cop usat es tira". En una societat així no hi ha lloc per a drets, només per a interessos. Fins i tot el dret sagrat a menjar i a beure només està garantit per a qui pugui pagar. Si no pot, estarà al peu de la taula, amb els gossos, esperant alguna engruna que caigui de la taula plena dels epulons.

En aquest sistema econòmic, polític i comercial s'assenten les causes principals, no exclusives, que porten permanentment a la violació de la dignitat humana. El sistema vigent no estima les persones; només la seva capacitat de produir i de consumir.

La tasca, a més d'humanitària i ètica, és política: com transformar aquesta societat malvada en una altra en la qual els humans puguin tractar-se humanament i gaudir de drets bàsics. Si no, la violència serà la norma.

